

**БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА
ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Циклова комісія суспільно-гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Заступник директора
з навчальної роботи**

Марина ЗАЙЧЕНКО

2024 р.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

здобувачів освіти спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Білгород-Дністровський, 2024

Програма навчальної дисципліни «Історія української державності» складена відповідно до освітньо-професійної програми для здобувачів освіти зі спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**.

Розробник: Васілашко Світлана Дмитрівна, викладач суспільних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії»

Навчальна програма розглянута та схвалена на засіданні циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від 28.08.2024 року

Голова циклової комісії Світлана ВАСІЛАШКО

Схвалено методичною радою Білгород-Дністровського фахового коледжу природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій

Протокол № 6 від 29.08.2024 року

Голова методичної ради Марина ЗАЙЧЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Компонент освітньої програми, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма	Заочна форма
<p>Кількість кредитів: 2,0</p> <p>Модулів: 2</p> <p>Змістових модулів: 2</p> <p>Загальна кількість годин: 60</p>	<p>Компонент освітньої програми</p> <p><i>Цикл загальної підготовки</i></p> <p>Спеціальність</p> <p><i>072 Фінанси, банківська справа та страхування</i></p> <p>Освітньо-професійний ступінь</p> <p><i>«Фаховий молодший бакалавр»</i></p>	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		2	-
		Семестр:	
		4	-
		Лекційні заняття:	
		20 год	-
		Семінарські заняття:	
		16 год	-
		Самостійна робота:	
		24 год	-
		Вид контролю:	
диференційований залік (4-й семестр) (денна форма)			

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення дисципліни «Історія української державності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахових молодших бакалаврів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Предметом вивчення курсу «Історії української державності» є складний процес формування та розвитку багатомільйонного народу, його діяльності в соціально-економічній, духовній, політичній і державній сферах з давніх-давен до сьогодення, у тісному взаємозв'язку з глобальними історичними процесами, з історією її найближчих сусідів, з якими у різні часи українці перебували у складі різних держав.

Міждисциплінарні зв'язки: «Українська література», «Зарубіжна література», «Історія України і світ», «Соціологія», «Правознавство», «Географія», «Основи філософських знань», «Соціологія» та ін.

Метою та основними завданнями дисципліни є ознайомлення здобувачів освіти з історичними фактами, подіями, фундаментальними досягненнями культури, розкриття єдності і різноманітності історії, показ значення історії, культури в життєдіяльності людини й соціальних груп, їх роль у творчості та вдосконаленні особистості, гуманізації суспільних відносин. Курс дає можливість здобувачам освіти долучитися до скарбниці мудрості й досвіду, надбаних людством протягом тисячоліть.

З метою забезпечення професійної підготовки здобувачів освіти коледжу ця дисципліна формує:

- історичне мислення, науковий світогляд;
- навички науково-історичного, культурного аналізу;
- виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного, культурного процесу;
- виховання високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної гідності, патріотизму.

Завданнями курсу «Історії української державності» є отримання знань про:

- особливості історичного розвитку регіонів України
- людину творчу природу історії
- історико-філософську думку
- основні історичні принципи;
- світоглядно-гуманістичний зміст історичної культури.

Набуті здобувачами освіти компетенції згідно вимогам освітньо-професійної програми здобувачів освіти спеціальності: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Структура навчальної дисципліни є орієнтовною. Під час складання навчальних програм викладачі навчальних закладів можуть вносити обґрунтовані зміни та доповнення в зміст програмного матеріалу і розподіл навчальних годин за темами в межах бюджетного часу, відведеного навчальним планом на вивчення дисципліни. Внесені зміни повинні бути обговорені на засіданні циклової комісії і затверджені заступником директора з навчальної роботи.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія української державності»

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

«УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ: ВИТОКИ, ФОРМИ, ТЕНДЕНЦІЇ»

Тема 1. Вступ до курсу «Історія України». Стародавня історія України

Предмет, методологія вивчення і завдання курсу «Історія України». Історія України як складова частина загальносвітової історії. Місце вітчизняної історії в системі навчання у вищій школі. Міжпредметні зв'язки у вивченні історії України. Значення курсу «Історія Української державності» для фахової підготовки і виховання громадянської позиції та патріотизму, формування історичної свідомості студентів НАУ. Джерела і література вивчення історії України.

Стародавня історія України

Первісне суспільство і перші державні утворення на території України. Початок формування людської цивілізації на території України. Періодизація первісного суспільства. Трипільська культура. Розвиток землеробства і скотарства. Кочовики за раннього залізного віку. Античні міста-держави Північного Причорномор'я та Криму.

Тема 2. Київська Русь. Галицько-Волинська держава.

Східні слов'яни.

Найдавніші писемні свідоцтва та археологічні джерела про слов'ян.

Розселення і заняття східних слов'ян. Антський племінний союз. Боротьба з готами, гунами, половцями, хозарами, аварами. Східнослов'янські племена і державно-племінні союзи VI-IX ст. Еволюція суспільного устрою східних слов'ян. Заснування Києва.

Теорії походження Київської держави. Передумови утворення Київської держави. Особливості державотворчого процесу у Східній Європі. Походження термінів «Русь», «Руська земля». Норманський фактор у руській історії. Київ як політичний центр полянського союзу племен.

Розвиток Київської держави, її політичний устрій та суспільна організація.

Основні етапи становлення і розвитку давньоруської держави. Внутрішня та зовнішня політика Руської держави. Хрещення Русі та його історичне значення.

Семінарське заняття. Соціально-економічний розвиток Київської Русі «Руська правда» Ярослава.

Володимир Великий та Ярослав Мудрий. Соціально-економічний

розвиток. «Руська правда» Ярослава.

Етнічний склад населення Київської держави. Процес формування української народності. Проблема генезису української народності в історіографії. Перші згадки про етнонім «Україна».

Причини роздробленості. Утворення самостійних феодальних князівств: Київського, Чернігово-Сіверського, Переяславського та інших. Боротьба з монголо-татарською навалою.

Державно-політичний устрій Київської держави. Характеристика якісно відмінних етапів історичного розвитку Київської держави: соціально-економічний аспект. Монгольська навала на українські землі

Семінарське заняття.

Галицько-Волинська держава

Тема 3. Монгольська навала на українські землі.

Семінарське заняття.

Монгольське князівство, монгольська держава, походи Чингізхана, нашестяхана Батия на Русь

Тема 4. Українські землі під владою Польщі та Литви. (XIV ст. – в першій половині – XVII ст.)

Захоплення Литовським князівством Волині, Чернігово-Сіверщини, Поділля, Київщини і Переяславщини. Боротьба Польщі, Угорщини і Литви за Галичину та Волинь. Політика великих литовських князів на українських землях. Соціально-політичний устрій держави. Кревська унія.

Початок польської експансії на українські землі. Захоплення Польщею Галичини та Західного Полісся. Політика польського уряду та шляхти щодо України. Ліквідація удільних князівств в Україні. Адміністративний устрій українських земель наприкінці XVI ст.

Захоплення турками і татарами Південної України, Молдавського князівства, Буковини та Бессарабії. Встановлення влади Московії над Чернігово-Сіверською землею. Соціально-економічні відносини на українських землях. Формування фільваркового господарства. Магдебурзьке право та його поширення на українських землях. Юридичне оформлення кріпосного права. Литовські статuti. Антифеодальні селянські виступи.

Захоплення Польщею Київщини, Волині та Брацлавщини. Зростання впливу Польщі на Литву. Люблінська унія 1569 р. Утворення Речі Посполитої. Соціально-економічний розвиток українських земель після Люблінської унії. Наступ католицизму. Берестейська церковна унія 1596 р. Етапи формування і розвитку української народності.

Тема 5. Утворення козацької держави

Причини виникнення і джерела формування українського козацтва. Запорозька Січ, її соціально-політичний, господарський і військовий устрій. Зміни розташування. Урядова політика щодо козаків. Виникнення реєстрового козацтва. Військові виступи запорізьких козаків проти турків і татар. Заняття, побут, звичаї, військово мистецтво, культура козаки.

Тема 6. Початок національно-визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої

Козацькі повстання 90-х рр. XVI – початку XVII століть. Повстання 1591-1593 рр. Криштоф Косинський. Козацька війна 1594 року. Северин Наливайко. Самійло Кішка. Петро Сагайдачний. Хотинська війна. Хотинський мирний договір.

Становище в Україні в 20-х роках XVII століть. Польсько-козацький збройний конфлікт 1625 року. Повстання Тараса Федоровича (Трясила) 1630 року. Іван Сулима.

Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького

Причини та передумови, характер, рушійні сили, характер і мета української національної революції 1648 – 1676 рр.

Семінарське заняття. Розгортання національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького (1648–1657).

Розгортання національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького (1648–1657). Перемоги козацького війська під Жовтими Водами і Корсунем. Битва під Пилявцями. Облога Львова і Замостя. Зборівський договір. Битва під Берестечком

Білоцерківський мирний договір. Розгром польського війська під Батогом, бій під Жванцем. Жванецька угода. Українсько-російські зв'язки в роки війни. Переяславська рада 1654 р. «Березневі статті» Б. Хмельницького.

Семінарське заняття. Україна на завершальному етапі національної боротьби (1657- 1668 рр.)

Створення української козацько-гетьманської держави – «Військо Запорозьке». Територія, адміністративно-територіальний устрій. Поділ на суспільні групи (стани). Органи влади. Господарсько-фінансова політика. Збройні сили. Зовнішня політика козацько-гетьманської держави.

Українські землі в боротьбі за національну незалежність

Тема 7. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій уXIX ст.

Розвиток Наддніпрянської України у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій та економічне життя в українських землях. Політичне і національне гноблення українського народу. Криза феодально-кріпосницької системи. Стан сільського господарства, промисловості, торгівлі, транспорту. Промисловий переворот та модернізація суспільно-економічного життя. Загострення соціальних суперечностей.

Початок українського національного відродження. Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Декабристи в Україні. «Південне товариство» і «Товариство об'єднаних слов'ян», їх програмні документи. Повстання Чернігівського полку. Роль декабристів в подальшому розвитку визвольного руху. Кирило-Мефодіївське товариство. Програма і діяльність кирило-мефодіївців. Т.Г. Шевченко. Вплив його творів на формування української національної ідеї. Повстання під проводом У. Кармалюка.

Тема 8. Українська національна революція 1917–1921 рр.: відродження української державності

Початок української революції. Причини, передумови, характер Української революції. Утворення Української Центральної Ради, формування адміністративних, представницьких органів місцевої влади, українських і загальноросійських партій. В. Винниченко. М. Грушевський. С. Петлюра. Взаємовідносини Української Центральної Ради з Тимчасовим урядом. Основні положення I, II Універсалів Української Центральної Ради. Вплив корніловського заклоту на події в Україні. Причини, перебіг та результати боротьби за владу у Києві у жовтні – листопаді 1917 р.

Проголошення УНР. Діяльність Генерального Секретаріату. Кримськотатарський національний рух. Роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві і Харкові, ультиматуму Раднаркому в політиці більшовиків по усуненню Української Центральної Ради. Причини, перебіг та наслідки першої війни радянської Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму.

IV Універсал Центральної Ради. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу. Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Вигнання більшовиків з території УНР. Похід П.Болбочана на Крим. Конституція УНР. Здобутки і прорахунки Центральної

Ради в державотворчому процесі, у внутрішній і зовнішній політиці. Розгортання української революції. Боротьба за відновлення державності

Гетьманський переворот. Українська Держава. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана П. Скоропадського. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині і Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 р.р..

Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший замовний похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 р.р.). Культура і духовне життя

Семінарське заняття.

Українська національна революція 1917–1921 рр.: відродження української державності.

Утворення Української Центральної Ради, формування адміністративних, представницьких органів місцевої влади, українських і загальноросійських партій. В. Винниченко. М. Грушевський. С. Петлюра. Гетьманський переворот. Українська Держава. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана П. Скоропадського. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині і Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 р.р.. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР

Тема 9. Україна в міжвоєнний період 1921-1938рр.

Становище українських земель у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Національна політика Польщі, Румунії та Чехословаччини на українських землях, просвітні організації краю та міжнаціональні відносини. Українська кооперація. Українські політичні партії в Польщі, Румунії та Чехословаччині, їхні цілі, ідеологічні засади, соціальна база, методи діяльності. Українська військова організація та ОУН. Причини та наслідки Татарбунарського повстання. Перебіг визвольної боротьби в Закарпатті. Карпатська Україна і Карпатська Січ. Причини та наслідки поразки українців Закарпаття у боротьбі за збереження державності. Культура та духовність. Політичне і культурне життя еміграції.

Тема 10. Україна в роки Другої світової 1939-1945 рр.

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Суть радянсько-німецьких договорів 1939 р. та їх вплив на долю західноукраїнських земель. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Холмщини, Південної Бессарабії. Політика «радянзації» західних областей України. Масові політичні репресії 1939-1940 р.р. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії на радянсько-німецькому фронті у 1941-1942 рр.

Причини поразок радянських військ у перші місяці війни, мобілізаційні заходи, особливості проведення евакуації. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. Нацистський «новий порядок» в Україні. Масове знищення мирного населення. Голокост. Причини розгортання, джерела формування, час існування, течії, організаційні та координуючі структури руху Опору, його цілі, форми та методи боротьби.

Партизанський рух. Проголошення у Львові «Акта відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. Поліська Січ. Діяльність ОУН і УПА. Українсько-польське протистояння. Перебіг подій на радянсько-німецькому фронті у 1942-1943 р.р. та на завершальному етапі війни, діяльність різних течій руху Опору. Вигнання німецьких військ та їх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація Кримських татар та інших народів Криму.

Внесок українського народу у перемогу над Німеччиною та її союзниками. Результати й наслідки війни для України та її народу. Українське питання на Тегеранській Ялтинській і Потсдамській конференціях.

Семінарське заняття.

Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Суть радянсько-німецьких договорів 1939 р. та їх вплив на долю західноукраїнських земель. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Холмщини. Нацистський «новий порядок» в Україні. Голокост. Причини розгортання, формування, руху Опору, його цілі, форми та методи боротьби. Партизанський рух. Проголошення у Львові «Акта відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. Поліська Січ. Діяльність ОУН і УПА. Українсько-польське протистояння. Результати й наслідки війни для України та її народу.

Тема 11. Опозиційний рух у 60-80-х роках. Новітня русифікація та її наслідки в Україні

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Суспільно-

політичне та соціально-економічне становище України у другій половині 60-х – першій половині 80-х рр.. Період застою.

Сутність Конституції УРСР 1978 р. та політико-правовий статус України у складі СРСР. Здобутки, проблеми та особливості індустріального розвитку УРСР, її місце в загальносоюзному комплексі. Становище в сільському господарстві, процеси, які відбувалися в українському селі. Здобутки і проблеми розвитку соціальної та національної сфер, фактори, які впливали на них. Дисидентський рух, його течії, форми і методи боротьби, значення.

Семінар.

Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура і духовність культури. Відновлення незалежності України

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.).

Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визначення України. Культура. Духовне відродження.

Тема 12. Україна на шляху до незалежності Творення незалежної України.

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 р.р. та в 1998-2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

Семінарське заняття. Творення нової України.

Творення нової України. Суспільно-політичне життя України в 2005-2013р.р. Авторитарний режим В. Януковича. Революція Гідності. Небесна

Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України 2022р. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти.

Семінарське заняття

Агресія Росії проти України 2022 р.

Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ»

Назва розділу і теми	Кількість годин								
	Загальний обсяг	Всього	Денна форма навчання			Заочна форма навчання			
			теоретичні	семінарські	Самост. вивчення	Всього	теоретичні	семінарські	Самост. вивчення
Змістовний модуль 1. «Українська державність: витoki, форми, тенденції»									
1. Вступ до курсу «Історія української державності». Стародавня історія України	6	2	2	-	4				
2. Київська Русь. Галицько-Волинське князівство: зародження державності українського народу (IX – перша половина XIV ст.)	6	4	2	2	2				
3. Монгольська навала на українські землі	2	2		2	-				
4. Українські землі під владою Польщі та Литви. (XIV ст. – в першій половині – XVII ст.)	4	2	2	-	2				
5. Утворення козацької держави	4	2	2	-	2				
6. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького	6	6	2	4	-				
Всього за модуль I	28	18	10	8	10				
Змістовний модуль 2. Українські землі в боротьбі за національну незалежність									
7. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у XIX ст.	4	-	-	-	4				
8. Українська національна революція 1917–1921 рр.: відродження української державності	6	4	2	2	2				
9. Україна у міжвоєнний період (1921 – 1938 рр.): утвердження тоталітарного режиму; спадкоємність традицій боротьби за незалежну українську державу	4	2	2	-	2				
10. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.) 2	6	4	2	2	2				
11. Опозиційний рух у 60-80-х роках. Новітня русифікація та її наслідки в Україні 2	4	2	2	-	2				
12. Україна на шляху до незалежності (середина 80-х рр. XX ст. – 2022 р.) Творення незалежної України.	8	6	2	4	2				
Всього за модуль II	32	18	10	8	14				
Всього	60	36	20	16	24				

5. МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

Словесні методи (бесіда, розповідь, пояснення, лекції тощо) характерні тим, що інформацію для засвоєння здобувач освіти отримує вербальними засобами, тобто через слово.

Наочні методи — інформація для засвоєння одержується на основі сенсорно-апперцептивної діяльності (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі).

Практичні методи. Суть їх у тому, що шляхом виконання практичних дій здобувач освіти отримує деяку інформацію, яку аналізує, робить висновок і приходить до тих знань, які необхідно засвоїти. Особливість методу в тому, що діяльність з одержання знань накладається в часі на діяльність з їх застосування, що дає винятково важливий педагогічний ефект.

При вивченні дисципліни використовуються такі методи:

1. *Бесіда, або діалог з аудиторією.* Ставлю серію запитань, які потребують відповіді. Це дає можливість зрозуміти, чи готові здобувачі освіти сприймати новий матеріал, чи їх потрібно активізувати. Проводжу бліцопитування (ставляться питання, які потребують відповіді).

2. *Сократична бесіда.* Ставиться серія запитань, які дають можливість здобувачу освіти дати не повну відповідь, що спонукає з зацікавленістю сприймати новий матеріал.

3. *Проблемне заняття.* Висловлюю проблему, з метою викликати зацікавленість у здобувачів освіти.

4. *Дискусія.* Відбувається активний обмін думками. Це різновид проблемних лекцій. Проводяться ділові ігри, самостійна робота. Лекція-дискусія дає можливість охопити складний, великий за обсягом і найбільш вдалий матеріал.

5. *Заняття з використанням техніки зворотного зв'язку.* Після подачі лекції починається її обговорення. З'ясовую наскільки здобувачі освіти зрозуміли матеріал.

6. *Метод «заверши фразу».* Здобувач освіти може продовжувати її своїми словами, а не так як у конспекті.

7. *Консультація.*

Для індивідуальної роботи із здобувачами освіти використовую пояснення.

6. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

За місцем у навчальному процесі розрізняють попередній, поточний, періодичний, підсумковий види контролю.

Попередній контроль – використовують перед вивченням нової теми на початку семестру для з'ясування загального рівня підготовки здобувачів освіти з дисципліни, щоб передбачити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль – спостереження викладача за навчальною діяльністю здобувачів освіти на занятті. Метою його є отримання оперативних даних про рівень знань здобувачів освіти і якість навчальної роботи на занятті, оптимізація управління навчальним процесом.

Періодичний (тематичний) контроль – виявлення й оцінювання засвоєних на кількох попередніх заняттях знань, умінь здобувачів освіти з метою визначення, наскільки успішно вони володіють системою знань, чи відповідають ці знання програмі. Різновидом періодичного є **тематичний контроль**, що полягає у перевірці та оцінюванні знань здобувачів освіти з кожної теми і спрямований на те, щоб усі належно засвоїли кожен тему.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або навчального року. Підсумкову оцінку за семестр виставляють за результатами тематичного оцінювання, за рік – на основі семестрових оцінок.

Навчальні досягнення здобувачів освіти з дисципліни «Історія української державності» оцінюються за кредитно-трансферною системою ЄКТС, в основу якої покладено принцип прозорості, об'єктивності, індивідуальності та певної уніфікованості. Головне завдання при цьому – досягти найбільш ефективного та об'єктивного оцінювання, яке повинне одночасно виконувати контролюючу й мотивуючу функції.

Кожен модуль включає лекційні та практичні заняття, самостійну роботу.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів

освіти у Білгород-Дністровському КПБКТ України», 2021р.

Форма семестрової атестації - диференційований залік 4 семестр 2 року навчання.

Рейтинг здобувача освіти із засвоєння навчальної дисципліни складається з рейтингу з навчальної роботи – 70 балів та рейтингу з атестації – 30 балів. Таким чином, на оцінювання засвоєння змістових модулів, на які поділяється навчальний матеріал дисципліни, передбачається 70 балів. Рейтингові оцінки із змістових модулів, як і рейтинг з атестації, теж обчислюються за 100-бальною шкалою.

Для занесення оцінок у екзаменаційну відомість, залікову книжку та журнал рейтингової оцінки знань здобувача освіти його рейтинг з різних видів навчальної роботи у балах переводиться у національну та ЄКТС (Європейська кредитна трансферна-накопичувальна система) оцінки згідно з таблицею.

Відповідність результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Оцінка ЄКТС	Сума балів за 100 бальною шкалою	Національна шкала (12-бальна)	Національна шкала (4-бальна)	Рівень компетентності	Критерії оцінювання
A	90 – 100 (відмінно)	12-10	відмінно	Високий рівень	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для ухвалення рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
B	85 – 89 (дуже добре)	9-8	добре	Достатній рівень	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
C	75 – 84 (добре)	7			Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати,

					систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
D	70 – 74 (задовільно)	6-5	задовільно	Середній рівень	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
E	60 – 69 (достатньо)	4			Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	35 – 59 (незадовільно)	3	незадовільно	Початковий рівень	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	1 – 34 (незадовільно)	2			Здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.
		1			Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються учнем окремими словами чи реченнями.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Підручники та посібники.
2. Конспекти лекцій.
3. Лекції на електронних носіях.
4. Презентації.
5. Методичні вказівки до семінарів.
6. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях.
7. Індивідуальні завдання студентів.
8. Матеріали з контролю знань студентів.

Вивчення дисципліни здобувачами освіти передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси: опубліковану українську та іноземну літературу (нормативні документи, підручники, навчальні посібники, наукові періодичні та монографічні видання, словники, довідники тощо), методичну літературу та Інтернет-джерела.

Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Борисова О.В., Климов А.О. Історія української державності : підручник у 2-х томах. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.
2. Салтовський О. Концепції української державності в історії вітчизняної політичної думки (від витоків до початку ХХ століття). К.: Вид. Національного університету «Львівська політехніка», 2009.
3. Іванов В.М. Історія держави і права: підручник. КУП НАНУ, 2013. Режим доступу: http://kul.kiev.ua/doc/IDPU_Ivanov.pdf
4. Крупницький Б. Основні проблеми історії України. Видавництво АДЕФ-Україна, 2020.
5. Аркуша О. Г., Кондратюк К. К., Мудрий М. М., Сухий О. М. Час народів. Історія.
6. України ХІХ століття: навч. посібн. / За заг. ред. М. М. Мудрого. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016.

Додаткова:

7. Верстюк В. Ф., Горобець В. М., Толочко О. П. Україна і Росія в історичній ретроспективі. Нариси в 3-х томах / ред. рада: В. М. Литвин (голова) [та ін.] ; відп. ред. В. А. Смолій ; НАН України, Ін-т історії України. К : Наукова думка, 2004. Т. 1–3.
8. Гуржій О. Україна в суспільно-політичних комбінаціях імперського уряду Росії (30–90-ті рр. ХVІІІ ст.) / відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2019. 205 с.
9. Захарчук О.М. Наполеон Бонапарт та українське суспільство: історичні документи в інтерпретаціях дослідників //Український історичний журнал. 2015. N 2. С.

10. Історія України та її державності. Курс лекцій : навч. посіб. / ред. Л. Є. Дещинський. 5-е вид., випр. і доп. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2009.
11. Історія української культури: навч. посібн. / Є. Перегуда [та ін.]. Київ : КНУБА, 2015.
12. Історія української державності та культури: практикум / уклад. Л.В. Божук, В.М. Гребенніков, О.М. Захарчук, О.Г. Ількова, Ж.В. Паскал, Л.П. Халецька, О.А. Юрченко. 0 К.: НАУ, 2021. 80.
13. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 2-ге вид., перероб. та розшир. Київ : Критика, 2005.

Інформаційні ресурси:

14. Ізборник. Історія України IX-XVIII ст. www.litopys.org.ua
15. Інститут археології НАН України. www.iananu.kiev.ua
16. Інститут історії України. www.history.org.ua
17. Історична правда. www.istpravda.com.ua/tags/tag_історія+України/
18. Лікбез – Історичний фронт. likbez.org.ua/ Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. www.nbu.gov.ua
19. Національна бібліотека імені Ярослава Мудрого. www.nplu.org.ua
20. Світ історії України. www.ukrainehistory.narod.ru/

